voor den beheerder van het kleine kantoor *verplichte* vacantie worden voorgeschreven. En op deze wijze kan dan een voldoende functieverdeeling worden verkregen.

Bij spaarbanken e d. kan, wanneer het bestuur is ingeschakeld in de controle, veel worden bereikt. Wanneer op de zittingsavonden of -middagen steeds tenminste één bestuurslid aanwezig moet zijn. Wanneer alle inschrijvingen in de spaarboekjes van inleggingen en opnemingen moeten zijn medeonderteekend door een bestuurslid. Wanneer dit bestuurslid van al zijn bemoeiingen een controleregister moet aanhouden, dat niet onder berusting van den kassier mag komen. En wanneer de kassier de eenige is, die over het kasgeld kan beschikken, heeft men veel bereikt. Wanneer dan nog de accountant zelf of iemand namens hem aanwezig is op de avonden, dat de rente in de spaarbankboekjes wordt bijgeschreven (dit ter vervanging van het vragen van saldoverklaringen) zal deze accountant in vele gevallen een opdracht zonder bezwaar kunnen aanvaarden.

Met de zelfstandige bankier is het iets anders. Deze zal zich als regel niet onderworpen achten aan de voorschriften van interne controle. Hij neemt een zoodanige positie tegenover zijn ondergeschikten in, dat ook deze zich meer aan hem dan aan de voorschriften van den accountant zullen storen.

Ook de eenige directeur van een plaatselijk N.V. bankje verkeert in een gelijksoortige positie. In deze gevallen zal het naar mijn meening niet mogelijk zijn, dat een accountant een opdracht aanvaardt. Naar buiten kan hij geen verklaring afleggen, die voldoende waarde heeft. Naar binnen zal zijn verklaring met voorbehouden zoo weinig nut hebben, dat hij zelf hiervan dient af te zien.

Verder noemt H. de behoefte aan een accountantsverklaring. Deze behoefte kan worden gevoeld door:

het publiek

de aansprakelijke commissarissen of leden van Raden van Toezicht.

Wat het publiek betreft, zoolang een gedeelte van het publiek niet precies weet, wat een „accountant" is, en bereid is ieder, die zich dezen titel aanmeet, te aanvaarden, zal dit gedeelte van het publiek ook niet het belang van een accountantsverklaring inzien. En deze groep is, jammer genoeg, nog zeer groot.

Commissarissen e.d. hebben reeds lang gevoeld, dat zij hun aansprakelijkheid slechts kunnen dragen na een grondig accountantsonderzoek. Vele banken hebben dan ook leden van het N.I.v.A. of V.A.G.A. in dienst genomen. Om te bereiken, dat deze accountants niet ondergeschikt zullen zijn aan de door hen gecontroleerde Directies, zijn enkele banken er toe over gegaan deze accountants niet onder de Directie te stellen, maar naast de Directie door een rechtstreeks dienstverband met Commissarissen. Naar binnen is dan het doel volkomen bereikt. Naar buiten merkt men hiervan echter niets.

M. C. WINTERSTEIJN

NIEUWS INZAKE WETGEVING, RESOLUTIES EN BESLISSINGEN OP HET GEBIED DER BELASTINGEN

door Mr. Dr. E. Tekenbroek

Belastingontduiking of geoorloofd ontgaan van belasting?

Een principieel belangrijke uitspraak deed de Tariefcommissie in haar zitting dd. 28 October 1946 over bovenstaand vraagstuk. De feiten waren als volgt:

Een garagehouder monteerde tijdens de bezetting op de auto's van zijn cliënten gasgeneratoren. Aanvankelijk kocht hij die gasgeneratoren van de fabriek en leverde ze gemonteerd op de auto's. Hij betaalde toen omzetbelasting over het geheele bedrag, dat hij van zijn cliënten ontving (dus incl. de prijs van de gasgenerator). Hij veranderde echter de structuur om betaling van omzetbelasting over de waarde van de gasgenerator te ontgaan en liet de cliënt de gasgenerator direct zelf bij de fabriek bestellen, zij het dan dat dit via den garagehouder liep. Het eenige, dat veranderde, was feitelijk, dat de garagehouder in den vervolge een factuur van de fabriek ontving ten name van den cliënt inplaats van op zijn eigen naam. De rest bleef onveranderd: de garagehouder droeg zorg voor de inning van het bedrag van de factuur der fabriek; hij genoot daarvoor een incasso-provisie van 20 %. De Inspecteur wees er in zijn vertoogschrift voorts op, dat dit percentage de normale winstmarge bij doorverkoop van een gasgenerator is „en overigens qua bedrag nergens naar lijkt".

De Inspecteur stelde, dat hier aanwezig was het bedenken van een constructie om belasting te ontgaan, welke niet door het recht en de feiten wordt gedekt.

In een bijzonder goed leesbare en gemotiveerde uitspraak brengt de Tariefcommissie tot uitdrukking, dat haar taak is te onderzoeken of men hier te doen heeft met een geoorloofd ontgaan van belasting, dan wel met een belastingontduiking.

De Tariefcommissie nam aan, dat bij den garagehouder in deze uitsluitend de opzet had voorgezeten om de bedoelingen van den wetgever met de omzetbelasting te frustreeren.

Uit het onderzoek, dat de Tariefcommissie instelde, bleek echter, dat het niet geheel ongebruikelijk was, dat de exploitanten van automobielen zelf, dus zonder tusschenkomst van garagehouders, de gasgeneratoren betrokken en deze dan door garagehouders of anderen lieten monteeren. Bij deze stand van zaken is het niet uit te maken of de belastingplichtige garagehouder in kwestie al of niet samenspande met zijn klanten om omzetbelasting te ontgaan, dan wel dat zijn klanten door zakelijke redenen, anders dan ontgaan van belasting, er toe zijn gekomen, zelf direct bij de fabriek de te monteeren gasgeneratoren te betrekken. Hierop laat de Tariefcommissie dan de principeele overweging volgen:

> „dat althans een der elementen van de wraakbare wetsontduiking is, dat degeen die een zekere rechtshandeling verricht, welke strekt tot het bereiken van een bepaald maatschappelijk effect zonder dat de daaraan door de wet beoogde gevolgen optreden, bij de keus van deze rechtshandeling door geen andere bedoeling wordt geleid, dan vermelde gevolgen te ontgaan; dat, gelijk overwogen, bij appellants klanten niet noodzakelijkerwijs deze keus werd bepaald door een zoodanige bedoeling".

De Tariefcommissie besliste, dat geen omzetbelasting verschuldigd is van de waarde van gasgeneratoren in die gevallen, waarin de klanten van den garagehouder op eigen naam de gasgeneratoren bij den fabrikant bestelden.

Opgemelde overweging is van principieelen aard, omdat er nog eens uit blijkt, dat de Wet op de richtige heffing overbodig is om tegen belastingontduiking op te treden, een feit waarop bij de invoering van die wet van gezaghebbende juridische zijde reeds gewezen werd.

Het wil ons intusschen voorkomen, dat in de uitspraak een tegenstrijdigheid zit tusschen de hierboven aangehaalde overweging en de daaraan voorafgaande overweging, dat bij den garagehouder zelf de bedoeling

voorzat om het streven van den wetgever bij elke schakel in het maatschappelijk verkeer omzetbelasting te heffen, te frustreeren.

Vermoedelijk is het de bedoeling van de Tariefcommissie geweest tot uitdrukking te brengen, dat, waar de klanten zakelijke doelstellingen kunnen hebben gehad, de garagehouder bij zijn medewerking aan het totstandkomen van de nieuwe constructie ook medewerkte om aan de zakelijke doelstelling van zijn cliënten tegemoet te komen. Maar dan is de overweging van de Tariefcommissie dat bij den garagehouder uitsluitend de bedoeling voorzat om het streven van den wetgever te frustreeren, te stringent.

INGEKOMEN BOEKEN

P. Hoogwout, Handleiding ten dienste van assistent-accountants. Ned. Uitg. Mij. Leiden. Prijs gebonden ƒ 3,75.

F. C. M. Hegener, Tijdstudies I. Richtlijnen voor Arbeidsstudies. Uitg. Stenfert Kroese, Leiden Prijs gebonden ƒ 7,50.

H. G. Hagelen, Levensverzekeringen en Toekomstvoorzieningen in de Vermogensaanwasbelasting. Ned. Uitg. Mij. Leiden. Prijs ingenaaid ƒ 3,—.

Dr. W. Sleumer Tzn., De Wereldhuishouding. Uitg. H. J. Paris, Amsterdam. Prijs gebonden ƒ 4,75.

Dr. F. A. G. Keesing, De conjuncturele ontwikkeling van Nederland en de evolutie van de Economische overheidspolitiek. Uitg. Het Spectrum.

Dr. Ph. J. Idenburg, Geschiedenis der Nederlandse Statistiek. Uitg. Het Spectrum.

REPERTORIUM VAN LITERATUUR OP HET GEBIED VAN ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

Redactie: Centrale Documentatiedienst inzake bedrijfsorganisatie N.V (C.D.B.)

TIJDSCHRIFTENREPERTORIUM

A. ACCOUNTANCY

III. LEER VAN DE INRICHTING

Principles of mechanised accounting

Clayton, J. — Tekst van een rede waarin de gemechaniseerde boekhouding vanuit het standpunt van den accountant wordt bezien. De mechanisatie betreft vier door schr. onderscheiden handelingen: boeking, berekening, saldeeringen en vermenigvuldiging. De ontwikkeling van de mechanische methode kan als een strijd tusschen schrijf- en rekenmachines worden beschouwd. De boekhoudmachine moet als compromis hiervan worden gezien. De saldocontrole neemt bij dit systeem echter relatief veel tijd in beslag. Opsomming van enkele andere nadeelen. Kort overzicht van de ontwikkeling van de Hollerith en Powers ponskaartenboekhoudmachines, die de meeste diversiteit in aanwending garandeeren; het probleem van de saldocontrôle is ook hier niet opgelost, terwijl door de vervaardiging van de ponskaart een bewerkingsstadium is toegevoegd, waardoor de kans op fouten is vergroot. Tenslotte geeft schr. zijn visie op de toekomstige ontwikkeling van de verschillende ponskaartensystemen. Aanduiding van de mogelijkheid van toepassing van photo-electrische cellen, radar bijschrijf- en telmachines, waardoor de origineele bescheiden direct kunnen worden bewerkt. Een schema, waarin de voornaamste mechanische hulpmiddelen zijn gerangschikt naar de criteria van specialisatie en diversiteit in aanwending, is in den tekst opgenomen.

A III 3 *The Accountant No. 3735, 6 Juli 1946* 85-5